

Handläggare
Johan Hernman
Telefon: 08-508 01 513

Till Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Underlag för budget 2017 med inriktning 2018 och 2019

Förslag till beslut

Underlag för budget 2017 med inriktning 2018 och 2019 för Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd godkänns.

Patrik Derk
stadsdelsdirektör

Ärendet

Enligt kommunallagen ska stadens budget innehålla en plan för ekonomin för en period om tre år. Den plan som nu är aktuell att ta ställning till omfattar åren 2017 till och med 2019. Stadens nämnder ska analysera vilka frågor som påverkar verksamhetens utveckling och ekonomi. Utgångspunkten för detta är förändringar i omvärlden samt analyser av den egna verksamhetens utveckling. Större avvikelser eller förändringar jämfört med den plan för åren 2017 och 2018 som kommunfullmäktige beslutade om i budget 2016 ska analyseras och kommenteras.

Nämnderna ska under respektive inriktningsmål göra en övergripande och sammanfattande analys av verksamheten för åren 2017 till och med 2019. I detta ingår att beskriva trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och förändringar i befolkningen och hur detta påverkar verksamheten. Förändringar i lokalförsörjningen, kompetensförsörjningen samt omstrukturerings- och investeringsbehov ska beaktas. För kompetensförsörjning ska ledarskap, hälsa, medarbetarnas kompetens samt behov av omställning särskilt beaktas.

Stockholms stads kommission för ett socialt hållbart Stockholm har utarbetat tre delrapporter som berör stadsdelsnämnderna. Rapporterna innehåller åtgärder som kan vidtas i syfte att främja en socialt hållbar utveckling i Stockholm. Planerade åtgärder redovisas i ärendet.

Bilaga

Planerade åtgärder för vilka nämnden har ett delansvar för att främja en socialt hållbar utveckling.

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

1.1 Ett Stockholm som håller samman

1.1.1 Lokalt utvecklingsprogram

Den sociala hållbarheten behöver öka i Rinkeby-Kista stadsdelsområde. Stadsdelsnämnderna ska i samband med tertialrapport 2 behandla förslag till lokala utvecklingsprogram (LUP). Förvaltningen, som sedan en tid tillbaka inlett planeringsarbetet, avser då att föreslå åtgärder som syftar till att öka den sociala hållbarheten. Den nu aktuella planeringen redovisas i det följande.

Kontinuerliga dialoger

Förvaltningen har påbörjat ett långsiktigt arbete med att systematisera och utveckla dialoger i två dimensioner. Dels utåt med invånare, föreningar, företag och myndigheter och dels inom förvaltningen och mellan olika förvaltningar inom Stockholms Stad. Ambitionen är att nämnden ska bidra till att skapa en kultur av kontinuerlig dialog och demokratiutveckling i stadsdelsområdet.

Värdegrundsarbete

Ett långsiktigt värdegrundsarbete pågår inom förvaltningen där alla medarbetare involveras. Under 2017 påbörjas implementeringsarbetet och integreringen i förvaltningens styrning och ledning. Arbetet ska bl.a. bidra till att öka delaktigheten hos medarbetarna, stärka kvalitetsarbetet i verksamheterna och öka förvaltningens attraktivitet som arbetsgivare.

Kraftsamling i arbetsmarknadsarbetet

Arbete och egen försörjning är en viktig nyckel till att bryta utanförskap och förbättra hälsan hos invånarna. Alltför många vuxna i stadsdelsområdet står utanför arbetsmarknaden. Utifrån riktlinjerna för LUP tar förvaltningen initiativ för att koordinera och samordna en kraftsamling i arbetsmarknadsarbetet i samarbete med olika aktörer i stadsdelsområdet. Arbetet förväntas resultera i större projekt och initiativ under åren 2018 och 2019.

Kraftsamling inom utbildningsområdet

Skolresultaten behöver stärkas inom stadsdelsområdet. Barn och ungdomars långsiktiga livsförutsättningar avgörs till stor del i förskolan och skolan. Utifrån riktlinjerna för LUP tar förvaltningen initiativ för att koordinera och samordna en kraftsamling om utbildning i samarbete med berörda aktörer i stadsdelsområdet. Arbetet påbörjas redan under 2016.

Etablering av "Community Centers" och "Community Schools"

Dessa verksamheter kan t.ex. erbjuda olika aktiviteter och kurser, samverkansmöjligheter, samhällsinformation, föräldrautbildning, läxläsning och social samvaro. Förvaltningen planerar för att inrätta minst ett Community Center under 2017 som kan vara fullt utvecklat under 2018. Se vidare under rubriken Övriga redovisningar.

Stadsdelsutveckling i Odde/Kistadal inkl IBM-fastigheten.

Stadsbyggnadskontoret och förvaltningen har påbörjat ett samarbete om social hållbarhet utifrån det planarbete som bedrivs i Odde/Kistadal där 2000 nya bostäder uppförs. Arbetet är mångårigt och inkluderar även Skanska. Det finns betydande möjligheter när det gäller arbetsmarknad, kulturutbud, ungdomsaktiviteter m.m.

Samarbete med idrottsförvaltningen om ny idrottshall i Husby

En fullstor idrottshall planeras att uppföras i Husby under 2018. Stadsdelsförvaltningen och idrottsförvaltningen har inlett ett samarbete för att tillvarata värden som bland annat rör social hållbarhet. Sådana värden kan t.ex. handla om att dela lokalytor, arbetstillfällen för unga vuxna i området vid uppförandet av hallen samt möjligheter till spontanidrott.

Sociala insatsgrupper

Förvaltningen bedriver, i samverkan med Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning, projektet "Sociala insatsgrupper" för målgruppen kriminella unga vuxna mellan 20-29 år. Målsättningen är att få personer i målgruppen att lämna kriminalitet och upphöra med droger och istället komma i arbete, praktik eller utbildning. Under år 2015 var 22 personer från stadsdelsområdet inskrivna i projektet. Hälften av dessa har nu arbete, praktik eller studerar. Projektet, som pågår för fjärde året, upphör vid årsskiftet 2016/2017. Förvaltningen utreder nu förutsättningarna för att implementera projektet i ordinarie verksamhet.

Former för organiserad spontanidrott och andra fritidsaktiviteter

Förvaltningen arbetar med att hitta former för organiserad spontanverksamhet för ungdomar. Detta kan gälla såväl idrott som kultur, där trösklarna sänks för barn och unga att både pröva och utöva en eller flera aktiviteter. Det är särskilt angeläget att öka antalet flickor som deltar i fritidsverksamheter.

Ytterligare strategiska satsningar

Under rubriken "2 Nämndens verksamhetsområde" beskrivs ytterligare strategiska satsningar kopplade till nämndens kärnverksamhet för att öka den sociala hållbarheten.

1.2 Ett klimatsmart Stockholm

- Samtliga förskolor arbetar enligt stadens riktlinjer för en kemikaliesmart förskola samt med Grön Flagga-certifiering enligt riktlinjer från Håll Sverige rent.
- Ekologiska livsmedel prioriteras i nämndens verksamheter, som också ska vidta åtgärder för att kunna sortera matavfall samt minska mängden avfall genom återvinning.
- Kemikalier i barn och ungas miljö ska minska genom systematiskt arbete.
- Förvaltningens resepolicy har anpassats efter stadens miljöprogram. Resepolicyn innehåller uppmaningar att gå, cykla eller åka kollektivt vid lokala resor, att använda tjänstebil vid bilresor, att åka tåg eller buss vid längre resor, att välja miljötaxi vid taxiresor och att undvika flygresor.

1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

- Invånare i stadsdelsområdet blir självförsörjande. För att minska behovet av ekonomiskt bistånd sker fortsatt satsning på visstidsanställningar. Barnfamiljer prioriteras. För att erbjuda en kvalitativ arbetsträningsverksamhet inriktas arbetet på att inventera och implementera verktyg för uppföljning av insatserna.
- Förvaltningen utvecklar och förbättrar uppföljning av verksamhet för äldre.

1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm

- Förskolan är en integrationsarena och en skyddsfaktor för de barn som deltar. Öppen verksamhet riktad till familjer som inte har sina barn inskrivna i reguljär förskola erbjuds.
- Förvaltningens ungdomsstrateg stödjer och uppmuntrar stadsdelsrådets ungdomar i att forma arenor där de kan ge uttryck för åsikter, förslag och engagemang.
- Medarbetare inom förvaltningen utbildas i genus, antirasism och mänskliga rättigheter.

- Barn och unga lever under goda uppväxtförhållanden, utan våld i nära relationer. Invånare i stadsdelsområdet får stöd när våld i nära relationer förekommer.
- Barns boendesituation uppmärksammas. Barnfamiljer bor i stadigvarande boende i form av förstahands- eller åtminstone andrahandskontrakt i sex månader eller längre.
- Personer med funktionsnedsättning får insatser av god kvalitet. Dialogen med brukare prioriteras i syfte att stärka deras inflytande. Kompetensen behöver öka för att möta personer med neuropsykiatriska diagnoser kombinerat med andra funktionsnedsättningar.

2. Nämndens verksamhetsområde

2.1 Förskoleverksamhet

Barn 1-5 år Stadsdel/År	2015	2016	2017	2018	2019
Rinkeby	1579	1535	1541(25)	1544(39)	1562(44)
Kista	750(9)	792(51)	853(109)	911(156)	948(199)
Husby	915	899(2)	885(2)	878(2)	885(2)
Akalla	507	499	510	524	526
Rinkeby- Kista(varav i ny bebyg- gelse)	3751(9)	3725(53)	3789(136)	3857(197)	3921(245)

Antalet barn i förskoleålder, 1-5 år, förväntas öka med ca 170 barn fram till 2019. Det skiljer sig dock mellan stadsdelarna. Den huvudsakliga ökningen beror på den fortsatta utbyggnaden av Kista. Utöver det redan byggda Kista gård planeras i området Kistahöjden en förskola om åtta avdelningar och i Kista äng två förskolor om fyra avdelningar och en förskola om sex avdelningar. Ytterligare tolv avdelningar planeras till området Kista Dal. I Rinkeby och Husby beräknas antalet barn sjunka med ca 60 jämt fördelat över de två stadsdelarna och i Akalla beräknas antalet barn öka med ett tjugotal.

Förskolan är en integrationsarena och en skyddsfaktor för de barn som deltar då den har utjämnande socioekonomiska effekter och stärker deras möjligheter till godkända resultat i skolan. Öppen verksamhet för att öka antalet inskrivna barn i förskolan är därför prioriterat. Vid årsskiftet 2015/2016 startade en öppen förskola i Akalla, ytterligare en planeras öppna i Kista under 2016. En introduktionsförskola som riktar sig till nyanlända familjer och familjer som tidigare har haft vårdnadsbidrag, med barn i åldrarna 1-5 år, öppnade i december 2015. Verksamheten är en kombination av förskola, öppen förskola och gruppverksamhet för vårdnadshavarna. Barn och föräldrar ska stegvis ges möjlighet att vänja sig vid förskoleverksamhet och samtidigt få stöd att etablera sig i samhället.

Ett långsiktigt miljöarbete pågår inom de pedagogiska verksamheterna. Samtliga förskolor arbetar enligt stadens riktlinjer för en kemikaliesmart samt med Grön Flagga-certifiering enligt riktlinjer från Håll Sverige rent.

För att ytterligare stärka verksamhetens generella kvalitet och utveckla arbetet med barn i behov av särskilt stöd fortsätter arbetet med att förstärka förskolornas specialpedagogiska resurser. Hösten 2015 rekryterades sju specialpedagoger som arbetar övergripande inom förskoleenheterna. Under 2016 startar en specialavdelning för barn med omfattande funktionsnedsättningar.

Den digitala utvecklingen inom förskolan fortsätter. Genom satsningar på digitala verktyg under 2015, riktade både till medarbetare och till barn, utvecklas den pedagogiska verksamheten genom IT-baserade verktyg. Arbetet fortsätter genom att stadens kvalitetsindikator för förskolan webbaseras under våren 2016 samt genom att verksamheten ansluts till stadens skolplattform, ett IT-baserat verksamhetsstöd som bland annat ger tillgång till pedagogiska verktyg för dokumentation och kommunikation med föräldrar.

Arbetet med att utveckla och förbättra samarbetsformerna mellan förskola, skola och social-tjänst fortsätter samt arbetet med utveckla samverkan med de enskilt drivna förskolorna i stadsdelsområdet.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Insatser för ungdomar i utanförskap och ungdomar i riskzonen för ohälsa och destruktivt beteende planeras och genomförs i samverkan mellan bland andra fältassistenter, skola, jobbtorg och polis (Myndigheter i Samverkan). Järva ungdomsmottagning ger stöd och rådgivning till ungdomar upp till 23 år och verkar i större utsträckning även uppsökande. Mottagningen utreder möjligheterna till ökad tillgänglighet genom att exempelvis hålla öppen även på lördagar.

Förvaltningen har påbörjat arbetet med att ta fram en struktur för ett långsiktigt våldsförebyggande arbete. Arbetet kommer att utgå från genusvetenskapliga perspektiv på våld och folkhälsovetenskapliga perspektiv på våldsprevention. I projektet ingår även att utvärdera och utveckla former för förbättrad samverkan mellan polis, skola och förvaltningen. Ungdomsgårdarna kommer att inleda samverkan med organisationen Män för Jämställdhet, som verkar för jämställdhet, för kvinnofrid och mot mäns våld.

Pilotprojekt samverkan skola och socialtjänst (PPSS) fortsätter under 2016. Målgruppen är elever i årskurs 7-9, med hög frånvaro, som riskerar att sakna gymnasiebehörighet. Målsättningen är att öka deras chanser att gå vidare till gymnasiestudier. Projektet bygger på nära samverkan med olika funktioner i skolan samt regelbunden kontakt med vårdnadshavare. Möjligheten att införliva projektet i ordinarie verksamhet utreds.

Förvaltningen har tillsatt en arbetsgrupp med uppdrag att samordna förvaltningens arbete mot våldsbejakande extremism. Arbetsgruppen ska bland annat utarbeta en handlingsplan mot våldsbejakande extremism och etablera samverkan med stadens Kunskaps hus.

Förvaltningen bedriver ett långsiktigt arbete i syfte att uppmuntra ungdomar att vara delaktiga och ha inflytande i frågor som rör dem. Under våren 2016 tillträder en ungdomsstrateg med uppdrag att arbeta med dessa frågor. Verksamheterna på ungdomsgårdar och träffpunkter planeras och utformas utifrån ungdomarnas egna önskemål och engagemang. Ett arbete bedrivs för att möjliggöra att alla barn och ungdomar, oavsett kön, etnicitet, religion, sexuell läggning, funktionsförmåga könsidentitet och könsuttryck ska ha samma möjligheter att delta och tillgodogöra sig fritidsaktiviteter. Särskilt fokus läggs på flickors organisering och deltagande i fritidsverksamhet. En projektledare tillträder i maj 2016 med uppdrag att bland annat utreda frågan om mötesplatser för flickor.

Andelen ensamkommande barn och ungdomar som besöker ungdomsverksamheterna ökar. Det ställer höga krav på verksamheterna som utvecklar former och metoder för att tillmötesgå målgruppens behov. Fritidsledare med språkkompetens för målgruppen har anställts för att underlätta kommunikationen med målgruppen.

Förvaltningen utreder möjligheterna att etablera en parklek i Husby.

Stockholms stads program för barn- och ungdomskultur, ”Kultur i ögonhöjd”, är utgångspunkt för att erbjuda alla barn och ungdomar kulturupplevelser. Förvaltningen fortsätter att arrangera särskilda kulturaktiviteter som riktar sig till ungdomar med funktionsnedsättning och kulturaktiviteter adresserade enbart till flickor. Ungdomars delaktighet och inflytande i utformningen av lovprogram och kulturaktiviteter ska öka.

2.3 Äldreomsorg

År	2016	2017	2018	2019
Antal äldre 65 år och uppåt	5 560	5 810	6 030	6 230
Antal äldre-omsorgstagare	960	990	1010	1030

Antal personer som är 65 år eller äldre ökar enligt prognos med 670 personer fram till och med år 2019. Antal äldre med beviljade omsorgsinsatser förväntas öka med 70 personer. Utrikesfödda utgör nära 60 procent av befolkningen över 65 år i stadsdelsområdet. Det kommer sannolikt att påverka behovet av stöd på andra språk än svenska, likaså behov av boende med kulturell inriktning. Möjlighet att välja en anhörig som vårdare inom hemtjänst upphörde 1 januari 2016 gällande nya beslut.

Ett nytt vård- och omsorgsboende planeras i Rinkeby tillsammans med Micasa. Boendet ska vara klart för inflyttning 2019.

Verksamheten kommer att intensifiera arbetet med att motivera medarbetarna till friskvård. I stadens budget för 2016 står att särskilda insatser ska göras avseende hälsofrämjande arbete i yrkesgrupper med hög sjukfrånvaro och låg faktisk pensionsålder. Ett led i det arbetet är en satsning 2016 där samtliga medarbetare i äldreomsorgen erbjuds föreläsningar inom hälsa, samt möjlighet att delta i prova-på aktiviteter. En tidigare satsning tillsammans med personalavdelningen med syfte att minska sjukfrånvaro pågår.

Äldreomsorgen påbörjade under 2015 ett samarbete med KTH med syfte att underlätta implementering och användande av tekniska och digitala lösningar inom äldreomsorgen. Samarbetet planeras fortsätta under perioden.

Äldreomsorgen deltar till och med 2018 i DigIT som är ett EU-finansierat projekt. Projektet syftar till att öka medarbetares digitala kunskaper.

Förvaltningens anhörigkonsulent kommer under perioden att öka närvaron i olika medier och forum, i syfte att nå ut till fler anhöriga som bistår äldre.

Kulturupplevelser för äldre; bland annat i kombination med utflykter, planeras och genomförs tillsammans med förvaltningens kultursamordnare. Målgrupp är äldre som av fysiska orsaker har svårt att tillgodogöra sig kulturaktiviteter.

Svarsfrekvens på äldreomsorgens brukarundersökningar är låg. En översyn kommer att genomföras under perioden för att se över möjliga åtgärder att öka svarsfrekvensen.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stadens program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, Stockholm – en stad för alla, sträcker sig till och med 2016. Programmet revideras och är ett fortsatt viktigt styrdokument för förvaltningens alla verksamhetsområden.

Tre gruppbofastaäder har inte fullgod standard. Våren 2016 ersätts en av dessa av en ny gruppbofastaad i Kista Torn. Stadens behov är större än tillgången på grupp- och servicebofastaäder inom lagen om valfrihet (LOV). Förvaltningen befarar ökade kostnader som en följd av nödvändigheten att teckna avtal utanför LOV.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

2.5.1 Barn och ungdom

Under de senaste åren har personalomsättningen ökat inom socialtjänsten och det har blivit allt svårare rekrytera och behålla personal med tillräcklig erfarenhet och kompetens för uppdraget. Se vidare nedan under avsnittet om kompetensförsörjning.

Invånares och medarbetares delaktighet är viktiga utvecklingsområden. Genom att använda den s.k. Västernorrlandsmodellens struktur ska socialsekreterare inhämta barns tankar om mötet med socialtjänsten. Fokusgrupper som tillvaratar medarbetarnas synpunkter på nödvändiga förbättringar ska genomföras kontinuerligt.

Förvaltningens kunskap om resultat av genomförda insatser i öppenvård, institutionsvård och familjehemsvård behöver öka på såväl individ- som övergripande nivå. Arbetssätt och system för uppföljning ska fortsätta utvecklas och analyseras.

Samarbetet mellan skola och socialtjänst ska stärkas i syfte att fler barn ska uppnå goda skolresultat.

Fokus ska läggas på förebyggande arbete och tidiga insatser för barnfamiljer. Socialtjänstens lättillgängliga föräldrastöd ska utökas, dock inte på bekostnad av skyddet och stödet för de mest utsatta barnen och familjerna. Familjehusen i Rinkeby och Husby ska vara en arena för delaktighet och inflytande. Programmet med hembesök till alla förstagångsföräldrar i Rinkeby ska fortsätta inom ramen för ordinarie verksamhet. Programmet genomförs tillsammans med barnhälsovården. För de barn och ungdomar som behöver vård utanför det egna hemmet blir det allt svårare att rekrytera familjehem med tillräcklig kompetens. Förvaltningen konkurrerar i rekryteringsarbetet med privata alternativ, som erbjuder mer förmånliga villkor till familjehemmen än vad kommunförbundet rekommenderar. Stora krav ställs på verksamheten för att möta och hantera denna utveckling.

Under 2015 anvisades ca 230 ensamkommande barn till stadsdelsområdet. 1 januari 2016 inrättades en ny enhet inom förvaltningen som ska handlägga samtliga ensamkommande barn i hela handläggningskedjan från utredning till uppföljning. Denna enhet kommer sannolikt att växa under de kommande åren för att säkerställa rättssäker handläggning och en trygg uppväxt för dessa barn.

2.5.2 Våld i nära relationer

Invånare i stadsdelsområdet får stöd när våld i nära relationer förekommer. Förvaltningen arbetar för att upptäcka, förebygga och motverka våld. Det finns ett stort mörkertal när det gäller våld i nära relationer. För att höja kunskapen och medvetenheten om våld i nära relationer har informationsmaterial tagits fram i syfte att fler våldsutsatta ska få kännedom om hur socialtjänsten kan ge stöd. Utsatthet för våld i nära relationer hos personer med funktionsnedsättning behöver uppmärksammas tydligare.

2.5.3 Missbruk

Utrednings- och behandlingsarbetet inom missbruks- och beroendevården använder evidensbaserad praktik (EBP). EBP tar i anspråk medarbetarnas kompetens, forskning på området samt den enskildes vilja och önskemål. Förvaltningen fortsätter att ta fram stödinsatser och boenden för målgrupperna samsjukliga (psykisk ohälsa och beroendeproblematik) och unga vuxna i missbruk och beroende. Stödet för anhöriga till personer med missbruk fortgår.

2.5.4 Socialpsykiatri

En lokal övergripande samverkansöverenskommelse för vuxna med missbruksproblematik och/eller psykisk funktionsnedsättning finns med landstinget och kriminalvården.

Överenskommelsen avser brukare som har behov av samordnade insatser från flera huvudmän. Ökande målgrupper är unga vuxna (18-29 år) med neuropsykiatriska diagnoser kombinerat med andra funktionsnedsättningar och äldre med psykiatriska sjukdomar/beroendeproblematik, vilket ställer förändrade krav på insatsernas utformning. Kvarvarande PRIO medel används för fortsatt utvecklingsarbete.

Arbetet med att stärka stödet för anhöriga till personer med funktionsnedsättning och äldreomsorg fortsätter. Anhörigperspektivet beaktas i alla utredningar.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

I stadsdelsområdet finns ca 700 000 kvadratmeter parkmark, varav drygt 230 000 kvadratmeter är parkyta som kräver gräsklippning, slyröjning och renhållning. Denna yta ökar kontinuerligt genom att det sker nyetablering av parkmark och grönytor i samband med nybyggnation. Resten av ytan är naturmark. Parkmarken sköts av upphandlade entreprenörer. Förvaltningens parkkontrollant följer upp arbetet. Nämnden ansvarar för 13 lekplatser, en parklek och sju plaskdammar. Dessa kommer att utökas med en eller ett par nya lekplatser i de nya bostadsområdena Kista Äng, Rinkebyterassen och Kista Dal. Planerade investeringar i parkanläggningar redovisas under särskild rubrik.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Förvaltningen arbetar med vräkningsförebyggande åtgärder för att förhindra att personer med förstahandskontrakt förlorar sin bostad. Förvaltningen prövar också olika arbetssätt för att hjälpa hemlösa, framförallt barnfamiljer, att få mer stadigvarande boenden. Förvaltningens uppfattning är att det är svårt och tidsödande att nå resultat, och det är ett fortsatt inflöde av hemlösa klienter och klienter som har osäkra boendeförhållanden. Kostnaderna för hotell och vandrarhem har ökat under de senaste fem åren, men en viss minskning noteras för år 2015. Förvaltningen bedömer att det är svårt att ytterligare minska kostnaderna och utvecklingen för kommande år är oviss, bl.a. av skäl som beskrivs nedan.

Förvaltningen bedömer att 2015 års ökning av antalet asylsökande i Sverige kommer att innebära högre kostnader för ekonomiskt bistånd och hotell/vandrarhem. Omfattningen är svår att prognostisera på grund av föreliggande lagförslag inom det migrationspolitiska och det asylpolitiska området. Bland annat föreslås en tillfällig begränsning av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Förvaltningens statistik inom ekonomiskt bistånd visar att antalet personer som *ingår i etableringsuppdraget*, men som inte kan försörja sig på enbart etableringsersättningen och därmed ansöker om ekonomiskt bistånd, har ökat under 2014 och fortsatt att öka under 2015. Statistik från Arbetsförmedlingen visar att antalet nyinskrivna deltagare samt det totala antalet deltagare i etableringsuppdraget har ökat markant i Stockholm under 2015 (statistik på stadsdelsområdesnivå saknas). Förvaltningen räknar med antalet personer som erhåller

etableringsersättning och behöver kompletterande ekonomiskt bistånd kommer att öka även fortsättningsvis.

Förvaltningen bedömer vidare att antalet personer som inte blir självförsörjande *efter avslutade etableringsinsatser* kommer att öka. Statistik inom ekonomiskt bistånd visar att antalet personer som ansöker om ekonomiskt bistånd efter avslutade etableringsinsatser har ökat under år 2014 och fortsatt att öka under 2015. Även kostnaderna för denna grupp har ökat. Merparten av dem som skrevs in i etableringsuppdraget under 2015 avslutar sin etableringsperiod om två år. Förvaltningen bedömer att antalet som ansöker om ekonomiskt bistånd kommer att öka ytterligare då.

Antalet personer som beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning till flykting förväntas också öka under kommande år eftersom antalet asylsökande ökat. Förvaltningen har tagit emot 230 ensamkommande flyktingbarn under 2015. Läget är svårbedömt till följd av ovan nämnda lagförslag samt dess ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Deltagarna i förvaltningens arbetsmarknadsinsatser står långt ifrån arbetsmarknaden och ingår inte i Jobbtorgs målgrupp. De har ofta språksvårigheter, sociala problem, fysisk- och/eller psykisk ohälsa samt låg utbildningsnivå. En stor grupp deltagare kan inte läsa eller skriva. Deltagarna remitteras till enheten för arbetsmarknadsinsatser för att få arbetsförberedande insatser, arbetsträning och bedömning av sina arbetsförutsättningar. Förvaltningens uppfattning är att målgruppen kan öka eftersom antalet personer som ansöker om ekonomiskt bistånd efter avslutade etableringsinsatser ökar.

Förvaltningen fortsätter att erbjuda ett antal kommunala visstidsanställningar till målgruppen med syftet att den anställde ska få större möjligheter till en ordinarie anställning när visstidsanställningen avslutas. När kandidater till visstidsanställningarna väljs ut prioriteras särskilt personer som har barn.

För att erbjuda en kvalitativ arbetsträningsverksamhet prioriteras arbetet med att inventera och implementera verktyg för uppföljning av insatserna.

2.9 Övrigt

2.9.1 Arbetsmarknad

I samarbete med Stockholm Business Region genomförs aktiviteter i syfte att underlätta för nystart av företag. Järva-Andan strävar efter att fler företag erbjuder ungdomar praktikplatser och sommarjobb samt att de rekryterar från stadsdelsområdet då de söker arbetskraft. Flera projekt med aktiviteter för utbildning och mentorskap för elever fortsätter. Förvaltningen leder arbetsgruppen ”Trygghet i fastigheter och utemiljö” som består av företrädare för bostadsbolag, polisen, SL, centrumägare och stadsdelsförvaltningen.

2.9.2 Säkerhet och krisberedskap

Den organisation som hanterar säkerhetsfrågor och samordnar krisberedskapen kommer att vara säkerställd under perioden. En aktuell krisledningsplan finns upprättad och uppdateras kontinuerligt. Utbildningar kommer fortlöpande säkerställa att tillräcklig kvalitet uppnås.

2.9.3 Personal- och kompetensförsörjning

Verksamheterna gör en regelbunden översyn av kompetensförsörjningen. Behovet av kompetensförsörjning lyfts även på verksamhetsområdesnivå i ledningsgrupp samt på

samverkan. Dialog med medarbetare förs vid medarbetarsamtalen och enskilda samtal, samt även på APT. Mot denna bakgrund utarbetas kompetensförsörjningsplaner.

En hög andel av medarbetarna uppnår pensionsålder de närmast åren. Detta gäller främst förskollärare, barnskötare, undersköterskor, vårdbiträden, vårdare och chefer.

Rekryteringsbehovet av socialsekreterare, biståndsbedömare och förskollärare är fortsatt stort och behovet av chefer inom socialtjänsten har ökat samtidigt som tillgången på dessa tre kompetenser är begränsad. Förvaltningen ser inget behov av avveckling/omställning under de närmaste tre åren.

Inom förskolan finns olika spår för kompetensutveckling:

- Chefsutvecklingsspår – chef/ledarutbildning, i stadens regi eller på högskola/universitet.
- Särskilda uppdrag/förskollärare – mentorer, vfu-handledare.
- Spetskompetens – individuell, specifik, fortbildning direkt kopplat till verksamhetens utvecklingsbehov, genus.
- Barnskötare – vidareutbildning till förskollärare.
- Utbildade – vidareutbilda sig till barnskötare.

Samtliga förskollärare har bjudits in till diskussion om olika frågeställningar som rör förutsättningar för uppdraget som förskollärare. Diskussionsmaterialet ska sammanställas och användas som underlag för fortsatt arbete med rekrytering och för att behålla förskollärare. Under de senaste åren har personalomsättningen ökat inom socialtjänsten och det har blivit allt svårare rekrytera och behålla personal med tillräcklig erfarenhet och kompetens för uppdraget. Introduktion och stöd i yrkesrollen till nyanställda är ett fortsatt prioriterat område. Fortgående satsningar på kompetensutveckling för såväl socialsekreterare som chefer och arbetsledare kommer att genomföras. Vidare ska strategier och arbetssätt utvecklas för att hantera de ökade kraven på administration för socialsekreterare. Arbetssätt behöver förändras så att socialarbetare kan ägna en större del av sin tid åt direkta möten med barn och föräldrar, än vad tidsmätningen under 2015 visade.

Det systematiska arbetet med att främja hälsa och skapa en god arbetsmiljö fortsätter. Att skapa hälsosamma arbetsplatser är en strategisk viktig fråga för att säkra framtida personalbehov, men även för att höja kvalitén och effektiviteten i verksamheten. Det är särskilt viktigt att alla har samma möjligheter och behandlas likvärdigt i fråga om arbetsförhållanden och anställningsvillkor.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Förvaltningen förutser inga större ekonomiska avvikelser i förhållande till den plan som kommunfullmäktige beslutat om i budget 2016. Det fortsatta arbetet med att effektivisera och anpassa verksamheterna utifrån efterfrågan och behov tillsammans med en aktiv lokalplanering innebär att budgeten beräknas vara i balans under perioden. Emellertid beräknas lokal-, hyres- och boendekostnader öka under perioden som en följd av nya förskolor och bostäder med särskild service, placeringar på hotell och vandrarhem samt verkställande av nya beslut om särskilt boende.

3.2 Investeringar

Parkplanen för Rinkeby-Kista, som färdigställdes år 2008, är underlag för planeringen av investeringar i park- och grönområden. Förvaltningen föreslår, efter samråd med företrädare för trafikkontoret, att följande investeringsobjekt - i angiven prioritetsordning - inryms i kommunfullmäktiges investeringsram för parker och grönområden åren 2016 – 2018:

1. Nystadsparken i kvarteret Nystad, Akalla, mellan Kotkagatan, Norgegatan, Sibeliusgången och Nystadsgatan. Beloppet uppgår till 1 mnkr.
2. Nidarosparken i Husby, mellan Tönsbergsgatan och Dovregubbens gång. Beloppet uppgår till 3,3 mnkr.
3. Porkalaparken i kvarteret Porkala, Akalla, mellan Porkalagatan och Sveaborgsgatan, Sibeliusgången och Gripenbergagatan. Beloppet uppgår till 6,5 mnkr.
4. Parkleken Rinken, ett parkområde mellan Rinkebysvängen och Rinkeby bollplan/Rinkebyskolan. Beloppet uppgår till 2,5 mnkr.
5. Gläntan i Kista mellan Ärvingegången och Torvaldsengången. Beloppet uppgår till 4,5 mnkr.
6. Förvaltningen avser att under 2016 anlägga två konstgräsplaner. Beloppet är ännu inte fastställt.

De planerade investeringarna ökar inte nämndens driftkostnader. Anslaget för investeringar i maskiner och inventarier, cirka 1,8 miljoner kronor per år, bedöms inte tas i anspråk fullt ut under perioden.

4. Övriga redovisningar

4.1 Hållbarhetskommisionens rekommendationer och åtgärder

Stockholms stads kommission för ett socialt hållbart Stockholm har efter framtagandet av rapporten ”Skillnadernas Stockholm” utarbetat tre delrapporter inom olika fördjupnings-områden som berör stadsdelsnämnderna.

Rapporterna heter:

- En skola där alla ska lyckas
- Stad i samverkan. Stockholms stad och civilsamhället
- Från delad till enad stad. Översiktsplanering för social hållbarhet

I rapporterna lämnas rekommendationer och åtgärder beskrivs som kan vidtas i syfte att främja en socialt hållbar utveckling i Stockholm. De nämnder som ges huvudansvar för åtgärder i delrapporterna ska redovisa sin planering.

4.1.1 Community Center och Community school

I delrapporten ”En skola där alla ska lyckas” görs stadsdelsnämnderna huvudansvariga för att inrätta lokala Community Centers i syfte att öka delaktigheten i samhället. En sådan verksamhet kan t.ex. erbjuda aktiviteter, kurser, samverkansmöjligheter, samhällsinformation, föräldrautbildning, läxläsning och social samvaro. Förvaltningen planerar för att inrätta minst en Community Center under 2017 som kan vara fullt utvecklad under 2018. I sammanhanget kan nämnas att stadsdelsnämnden redan bedriver flera av de aktiviteter som kan ingå i ett Community Center, t.ex. svarar Medborgarkontoren och Familjehusen i Rinkeby och Husby för samhällsinformation respektive föräldrautbildning. Eftersom behovet av mötesplatser är stort planerar förvaltningen dessutom föreslå Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd att, i samverkan med utbildningsnämnden, inrätta s.k. Community Schools i stadsdelsområdet. Community School är motsvarande verksamhet som Community Center, men bedrivs i skollokaler istället för i särskilda lokaler. Härigenom används också outnyttjade lokalresurser som finns i skolfastigheter. Planeringen

har nyligen inletts, varför någon budget ännu inte kan beräknas.

I delrapporterna ges inte stadsdelsnämnderna huvudansvaret för fler åtgärder. Däremot har dessa nämnder delansvar för, som högst, 17 åtgärder. Förvaltningen har dock ännu inte tillräckligt med information för att kunna beskriva hur nämnden kan bidra till dessa åtgärders genomförande. *För stadsdelsnämndens räkning bifogas i bilaga korta referat av de åtgärder för vilka stadsdelsnämnderna har delansvar.*

4.2 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

Inom verksamhetsområdet Socialtjänst - stöd och service och förebyggande ungdomsinsatser tillämpas en jämn könsfördelning vid rekrytering av ungdomsvårdar. Genom kvotering till utflykter och riktade aktiviteter för flickor arbetar ungdomsgårdar och träffpunkter för en mer jämställd verksamhet. Besöksstatistik i ungdomsverksamheterna utgör underlag för framtida verksamhetsplanering och jämställdhetsintegrering. Förvaltningens kulturprogram utformas för att passa både flickor och pojkar och utvärderas därefter. I förvaltningens informationsmaterial om lovverksamhet har programpunkter för flickor lyfts fram särskilt.

Inom verksamhetsområdet socialtjänst- vuxen görs bedömningen att det krävs IT-stöd för att ta fram könsuppdelad statistik i syfte att möjliggöra beskrivningar, analyser och uppföljningar. Bedömningen görs med anledning av den stora mängden ärenden. Förvaltningens arbetsmarknadsåtgärder fortsätter att ta fram könsuppdelad statistik för att synliggöra resursfördelning mellan könen.

Äldreomsorgens enheter har påbörjat arbetet med jämställdhetsintegrering genom utbildningsinsatser för medarbetare. Med ökade kunskaper om jämställdhetsarbete ökar möjligheten att under perioden utforma fortsatt verksamhet utifrån förvaltningens lokala förutsättningar.

4.3 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

Inom ramen för verksamhetssystemet BBIC säkerställs barns rätt till delaktighet och bli lyssnade på i takt med ökande ålder och mognad. Placerade barn och ungdomar har en egen handläggare, som ska tillvarata deras intressen.

Barnrättsperspektivet vid beslutsfattande om ekonomiskt bistånd beaktas när vuxna har kontakt med och ansöker om insatser hos socialtjänsten.

Ett fyrtiotal av förskolans medarbetare kommer att delta i Barnrättsdagarna 2016, då temat är barnkonventionen. Metoder och rutiner för att genomföra barnkonsekvensanalyser som säkerställer att barnets bästa tas till vara i verksamheten utformas och implementeras under 2016.

4.4 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Förvaltningen bedriver ett långsiktigt arbete i syfte att uppmuntra ungdomar att vara delaktiga i frågor som rör dem. Förvaltningens ungdomsstrateg ska stödja stadsdelsområdets ungdomar i att forma mötesplatser och demokratiska arenor där de kan ge uttryck för åsikter, förslag och engagemang och ges möjligheter till handling och ansvar. Förvaltningen har tillsatt en projektledare med uppdrag att, tillsammans med flickor i stadsdelsområdet, utifrån ett feministiskt och normkritiskt perspektiv, utreda frågor om mötesplatser och stärkt organisering bland flickor. I uppdraget ingår kartläggning, analys och förslag till strategi. Utredningsuppdraget kommer att pågå under drygt ett år.

Utbildningssatsningar i mänskliga rättigheter, antirasism, genus, maskulinitetsnormer, diskriminering och normkritik kommer att genomföras för medarbetare inom förvaltningens ungdomsverksamheter. Förvaltningen samverkar med stadsledningskontoret (kansliet för mänskliga rättigheter och demokratiutveckling) i frågor med fokus på att stärka ungas organisering och öka kunskaperna om mänskliga rättigheter, antirasism och feminism samt ungas egenmakt. Ungdomsgårdarna inleder även samverkan med organisationen Män för Jämställdhet, som ger stöd och handledning i frågor om maskulinitet och normkritik.

Medborgarkontorets medarbetare kommer att delta i en pilotutbildning i hbtq-frågor. Utbildningen är en del i stadens arbete med att ta fram ett stadsövergripande hbtq-program och hbtq-certifiera (eller motsvarande) verksamheter. Piloten leds av kansliet för mänskliga rättigheter och demokratiutveckling. Järva ungdomsmottagning har, sedan tidigare, bred hbtq-kompetens och kommer att leda utbildningar för medarbetare på ungdomsgårdarna. En sådan utbildningssatsning kan komma att utsträckas även till andra verksamheter.

Förskolorna bedriver ett systematiskt arbete för att främja alla barns lika rättigheter. Varje förskola har en individuell likabehandlingsplan som bygger på diskrimineringsgrunderna och som revideras årligen. Normkritik, likabehandling och interkulturellt förhållningssätt ingår i en långsiktig fortbildningssatsning och kommer att fortgå under perioden.

5. Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Lokaleffektiviseringar inom befintliga lokaler samt nybyggnad av förskola, gruppboenden och servicelägenheter kommer att vara i fokus under planperioden.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

5.2.1 Förskolelokaler

I stadsdelsområdet sker en stor utbyggnad av bostäder under kommande år. Det gäller främst tre områden: Kista Äng med 1 500 lägenheter, Kista Dal med ca 2 000 lägenheter och centrala Kista, Arnholt/Ålesund med ca 400 bostäder. Behovet av nya förskolor i Kista Äng och Kista Dal beräknas till ca 800 förskoleplatser. Beräkningsgrund är 25 platser per 100 nybyggda lägenheter. I Arnholt/Ålesund planeras en ny förskolelokal att byggas. Den nya lokalen ersätter den befintliga förskolan. I Arnholt/Ålesund beräknas ca 75 nya förskoleplatser behövas på grund av nybyggnation. I Rinkeby planeras en förskolelokal att avvecklas. Verksamheten flyttas till en intilliggande större förskolelokal som i dag utnyttjas av annan verksamhet, arbetsmarknadsåtgärder. Genom detta lokalbyte kan antalet platser ökas.

5.2.2 Lokaler för omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Utbyggnaden av bostäder i stadsdelsområdet möjliggör även en utbyggnad av grupp- och servicebostäder inom både SoL och LSS. Det finns redan nu långt framskridna planer i Kista Äng på två gruppboenden samt tio till tolv servicebostäder. I Kista Dal har planeringsarbetet inte kommit lika långt. För Arnholt/Ålesund har förvaltningen uttryckt ett behov av åtta till tio servicebostäder för unga vuxna. Dock har det inte bedömts möjligt att integrera någon gruppboende på grund av husens planlösningar.

5.3 Kapacitetsbeskrivning

Se under 5:2.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

På Kistahöjden blir en förskola med plats för 144 barn klar att tas i bruk hösten 2017. Byggstart för Kista Äng planeras till slutet av 2017, vilket innebär att den första förskolan med plats för ca 72 barn kan tas i bruk ca 2018-2019. Sen följer övriga kvarter efter under resten av planperioden. Det är dock svårt att nu beräkna vilka fler av de planerade verksamhetslokalerna som blir klara under perioden.

I nybyggnationen i Arnholt/Ålesund planeras åtta-tio servicebostäder för ungdomar.

När det gäller de i inriktningsbudgeten för 2016-2018 beskrivna nya lokalerna för förskola och servicebostäder i Kista Gård 2 har förvaltningen för närvarande inga uppgifter om när den byggnationen kan påbörjas, detta gäller även Kista Gård 3.

Planeringen av en förskola på Rinkebyterassen har avbrutits efter samråd med byggherrarna. De finns ingen möjlighet att i de planerade fastigheterna inrymma en förskola med för verksamheten nödvändig lokalplanering.

5.5 Kostnadsutveckling

Hyreskostnaderna för de nya förskolelokalerna och bostäder med särskild service beräknas rymmas inom budgetramarna.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Lokaleffektiviseringar inom förvaltningens befintliga lokaler pågår. Vid nybyggnation av förskolor, gruppboenden och servicelägenheter eftersträvas också lokaleffektiviseringar. Om vakanser uppstår i nämndens förvaltningshus strävar förvaltningen efter att samla mer verksamhet till förvaltningshuset genom att avveckla andra mindre effektiva lokalförhyrningar. Detta arbete kommer att fortsätta under perioden 2016-2018.

5.6.1 Effektiviseringsmöjligheter avseende stadens administrativa lokaler

Förvaltningens övergripande administration finns på en del av plan fyra i förvaltningshuset. Administrationen består av ekonomiavdelningen, personalavdelningen och lokal, miljö & IT avdelningen. Det totala antalet arbetsplatser är ca 35 (årsarbetare). Under 2016 har administrationen lämnat ytor till enheten för ensamkommande barn. Administrationens ytor som kvarstår omfattar ca 400 m². Därutöver finns det mötes- och konferensrum som nyttjas av samtliga förvaltningens verksamheter. Kostnaden för de administrativa lokalerna beräknas till 863 200:-/år. Övrig administration är enstaka medarbetare som är knutna till enheterna inom de olika verksamhetsområdena inom förvaltningen.